

AMPAK

ŠOLA MORA BITI PRIJAZNA IN ZAHTEVNA. NE LE ENO ALI DRUGO.

Odgovor **Založbe Rokus Klett** (ZRK) na navedbe, ki jih je dr. Kristijan Musek Lešnik podal v intervjuju v *Pogledih* dne 11. januarja 2012.

Založba, ki sem jo vodil skoraj 20 let, je bila tako v novinarskem vprašanju kot tudi v odgovoru dr. Muska Lešnika označena kot manipulantka, zato se na prispevek odzivam z naslednjimi pojasnili.

ZRK je oktobra 2010 prejela nagrado za najboljši evropski učbenik, in sicer za učbenik za fiziko v 8. razredu z naslovom *Zakaj se dogaja? Sile in energija*. Navedba dr. Muska Lešnika, da založba v svojih sporočilih javnosti ni navedla resnične podlage za to izjavo, in terminologija o manipulaciji, ki jo dr. Musek Lešnik uporablja v opisu svojega pogleda na to, sta zavajajoči.

Ob prejemu nagrade ZRK ni nikoli navajala, da je omejen učbenik za fiziko tekmoval med učbeniki za fiziko oz. da je to najboljši učbenik za fiziko v Evropi! Morda so to kje zapisali kakšni nespretni novinarji. V ZRK smo vedno uporabljali točen prevod imena nagrade – Najboljši evropski učbenik. Enako pravilo smo upoštevali tudi letos, ko je naša založba ponovno prejela zlato nagrado za učbenik za kemijo z naslovom *Peti element*.

Nedopustno je, da je dr. Musek Lešnik podal svojo izjavo, ne da bi se dodobra pozanimal, kako tekmovalje sploh poteka in kakšni so kriteriji ocenjevanja. V nadaljevanju bom razložil, za kakšno nagrado gre, kdo jo podeljuje in kakšni so kriteriji. Pri pojasnjevanju bom uporabil nekaj neprevedenih angleških nazivov, da bo moja obrazložitev jasnejša in da bo obenem povsem razvidna napačna interpretacija dr. Muska Lešnika.

Tekmovalje *Best European Schoolbook Awards* za istoimensko nagrado (v nadaljevanju BESA), v prevodu nagrado za najboljši evropski učbenik, v soorganizaciji podeljujejo kar tri priznane evropske ustanove: Frankfurtski knjižni sejem, IARTEM – The International Association for Research on Textbooks and Educational Media in EEPG – European Educational Publishers' Group (Evropsko združenje šolskih založnikov).

Komisija za ocenjevanje in podeljevanje BESA, ki jo sestavlja osem najuglednejših strokovnjakov in profesorjev s področja didaktike poučevanja v Evropi, ocenjuje učbenike v štirih kategorijah in na podlagi osmih osnovnih ter več dodatnih kriterijev, kot so na primer: primernost starostni skupini, preglednost, verodostojnost vsebine, stopnja atraktivnosti – zanimivosti podajanja snovi, prilagojenost starostni skupini, vključevanje učenca, socializacija itn.

Organizatorji BESA vsako leto pošljejo razpis natečaja vsem šolskim založbam v območju EU. Vsako leto se nanj odzove približno 40 založb iz več kot 15 držav. Tako v posamezni kategoriji tekmuje približno 15 novih učbenikov

iz različnih predmetnih področji. Natečaj ima tovrstno zasnovano že 3 leta.

Še več: v preteklosti je Združenje evropskih šolskih založnikov (www.eepg.org) podeljevalo nagrade za najboljše učbenike na drug, še bolj učinkovit način. Vse članice združenja, torej več kot 20 vodilnih založb iz 20 evropskih držav (Slovenijo v združenju zastopa ZRK), so si – druga drugi – poslale svoje najboljše učbenike,

ki so izšli v zadnjem letu. Uredništvo vsake založbe je temeljito pregledalo vse prejete učbenike iz tujine in nato v uredniškem kolektivu glasovalo ter sestavilo svoj seznam najboljših treh učbenikov. Rezultati glasovanja vseh 20 uredništev so se sešteli na sedežu združenja EEPG, ki je vsako leto razglasilo zmagovalca. Torej 20 uredništev resnih izobraževalnih založb po vsej Evropi! Tudi ob takem načinu ocenjevanja je bila nekajkrat nagrajena ravno ZRK, denimo za najboljši učbenik *Biologija 8* z zlato nagrado, torej 1. mestom med vsemi (!), kar verjetno ni naključje. Našim avtorskim in uredniškim ekipam je to pomenilo največje priznanje.

Kot pa iz nobelovsko obarvanega intervjuja v *Pogledih* izhaja, mednarodna komisija, uredništva, strokovnjaki in avtorske ekipe iz več kot 20 držav dr. Musku Lešniku ne sežejo niti do kolen. Tako tudi ni težko ugotoviti, da iz tendencioznih vprašanj in odgovorov sledi, da je slovenska založba manipulantka in ima kot taka verjetno tako ali tako samo »zanič« učbenike. Kot zagovarjajo nekateri medijsko priljubljeni upokojevalci – tako se namreč tem stvarjem streže na Kubi in v Severni Koreji, v Evropi pa le v vse prej kot uspešni Grčiji.

Nujno je tudi kratko pojasnilo o naši založbi. ZRK, ki je ena od vodilnih šolskih založb tako v Sloveniji kot na Balkanu, pripravlja učbenike ne samo v skladu z visokimi standardi svojega lastnika, založbe **Klett** iz Stuttgarta, ki je največja nemška založba in deluje že več kot 100 let. Še v večji meri kot mednarodne izkušnje in zahtevni standardi se pri kakovostni pripravi učbenikov upoštevajo mnenja domačih didaktikov in drugih strokovnjakov, ki ustvarjajo in soustvarjajo vrhunske slovenske učbenike že 20 let.

Mnogi, zlasti laiki na učbeniškem področju, se s tem

ne bi strinjali (v glavnem zaradi stereotipov, na podlagi floskul in čisto izmišljenih dolgoletnih dogem ter brez ustreznih podatkov), ampak pri izbiri učbenikov s strani učiteljev še vedno velja, da je kakovost učnega gradiva na prvem mestu. To jasno izhaja iz vseh raziskav, opravljenih med učitelji. Skoraj neverjetni deleži uporabe učbenikov ZRK v zadnjem triletju devetletke zgovorno kažejo, da so ti zelo kakovostni. Nekaj primerov: po učbenikih ZRK se uči angleščino vsak tretji učenec, matematiko vsak drugi, biologijo, naravoslovje in slovenščino pa kar dva od treh učencev v Sloveniji. Vse to so dosežki naših avtorjev, ki so jih učitelji prepoznali kot vrhunske v zadnjih petih letih. Da drugih naših učbenikov niti ne omenjamo.

Verjetno tako ni zgolj naključje, da smo prejeli že vrsto evropskih nagrad, tako po izboru kolegov založnikov in njihovih uredništev kot tudi po oceni mednarodnih strokovnjakov (npr. tudi za berila na sejmu v Bologni let 2003). Z našim znanjem in metodami pri pripravi učbenikov smo tako – da navedem samo primer – v sedmih letih postali tudi največji založnik učbenikov v Srbiji. Seveda s srbskimi avtorji, strokovnjaki in učnimi načrti.

V očitni strokovni avtizem dr. Muska Lešnika (kot ga pač opisuje sam) se ne mislim spuščati. Prepuščam stroki, da odgovori njemu in novinarki. Se pa čudim, da se glede bralne pismenosti, ki je padla ravno v letih uveljavljanja učbeniških skladov, strokovnjak tega kova nič ne zamisli. Ali o spornih raziskavah o kakovosti učbenikov, ki se pri najmanj 70-odstotnem odličnem uspehu učencev v devetletki izvajajo na zadostnih ali dobrih učencih. Itn. Hkrati tudi nima smisla zgubljeni besed o delovnih zvezkih, ki so čisto umetno ustvarjen tabu. Posledica demoniziranja delovnih zvezkov v zadnjem desetletju pa je dejstvo, da se več kot dve tretjini slovenskih otrok uči iz 6 let rabljenih učbenikov brez kakršnegakoli delovnega zvezka. Si predstavljate učbenik za kemijo ali fiziko, v katerega se ne sme pisati, in navaden zvezek? Tu smo! Ne spraševalke ne dr. Muska Lešnika nič ne bo motilo, ko se bodo njuni šoloobvezni otroci srečali s poljskimi ali avstrijskimi vrstniki, ki vsako leto dobijo nov učbenik in delovni zvezek (ravno izbran, najnovejši, s kakovostjo, v kateri vsako leto znova tekmujejo založbe). Da o turških učencih, ki bodo do leta 2013 dobili vsak svoj tablični računalnik, sploh ne govorim. Seveda, če slučajno ne obiskujejo Waldorfske šole.

Namen izjav dr. Muska Lešnika je jasen in ga bralcem nima smisla še natančneje opisovati. Si pa upam trditi, da so Cankar, Grohar in Prešeren imeli isti standard učnih pripomočkov kot vsi otroci v Evropi tedanjega časa. Danes ga slovenski otroci pač nimajo. Daleč od tega. Taka so dejstva! Ob tem je potreben razmislek. Zatiskanje oči pred tem pa nas (ali pač dr. Muska Lešnika) potiska v laskanje neki ultra konservativni politiki table in krede, kar pa ni področje, ki bi ga želel ponovno komentirati.

Ker nikjer nismo trdili, da je nagrajeni najboljši evropski učbenik (kot je prevod imena nagrade) za fiziko najboljši med vsemi učbeniki za fiziko v Evropi, zahtevamo od časopisa in od dr. Muska Lešnika javno opravičilo.

Rok Kvaternik, ustanovitelj in nekdanji direktor Založbe Rokus Klett, d.o.o.